Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Hållbara och motståndskraftiga vatteninfrastrukturer och distributionsnät

(yttrande på eget initiativ)

(2023/C 349/14)

Föredragande: **Thomas KATTNIG**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	25.1.2023
Rättslig grund	Artikel 52.2 i arbetsordningen
	Yttrande på eget initiativ
Ansvarig sektion	Sektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället
Antagande av sektionen	26.6.2023
Antagande vid plenarsessionen	13.7.2023
Plenarsession nr	580
Resultat av omröstningen	
(för/emot/nedlagda röster)	199/10/17

1. **Slutsatser och rekommendationer**

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) är mot bakgrund av klimatkrisen och den därmed sammanhängande bristen på vattenresurser övertygad om att alla nödvändiga åtgärder måste vidtas för att minska vattenförlusterna samt för att säkerställa en rättvis fördelning av vattenresurser och underlätta en hållbar vattenförvaltning. Människors tillgång till rent dricksvatten till överkomliga priser måste alltid komma i främsta rummet i samband med fördelning och användning av vatten, inte minst i händelse av vattenbrist, och måste ha företräde framför vattenanvändning inom industrin, turismen och jordbruket. EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att tillämpa en rättighetsbaserad ansats inom all vattenpolitik och att ta itu med frågan om vattenfattigdom, och därmed även knyta an till den europeiska pelaren för sociala rättigheter. EESK föreslår att man främjar en gemensam strategi för att förstå vattenfattigdom på EU-nivå och utvecklar en heltäckande definition av vattenfattigdom, där varje medlemsstat kan utveckla sin egen kontextuella definition i linje med den europeiska definitionen.

1.2 EESK anser att vattenförsörjning är en kollektiv nyttighet, eftersom den är inriktad på bra tjänster av god kvalitet och till överkomliga priser. Utmaningarna i samband med klimatkrisen, liksom de nödvändiga investeringarna i vatteninfrastruktur, medför betydande kostnader. EESK noterar att det finns en skillnad mellan offentlig och privat vattenförvaltning eftersom goda och dåliga exempel återfinns i båda systemen. Den privata förvaltningen kan, på grund av sitt vinstfokus, ha svårt att uppfylla det grundläggande kravet på att tjänsterna ska vara samhällsomfattande, dvs. att de ska nå 100 % av befolkningen. EESK anser att offentlig vattenförvaltning, trots strikta budgettak och byråkratiska begränsningar, ger bättre garantier för en samhällsomfattande tillgång till vatten- och avloppssystem till ett överkomligt pris och med tillfredsställande kvalitetsstandarder samt bättre garantier för återställande och skydd av ekosystemen. Den säkerställer även nödvändiga investeringar i infrastruktur. EESK rekommenderar ännu en gång [1] att en gyllene regel ska införas för investeringar i offentlig infrastruktur i syfte att trygga produktiviteten och den sociala och ekologiska grunden för framtida generationers välbefinnande.

---

[1] Se t.ex. Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Planen REPowerEU (COM(2022) 230 final) och förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordning (EU) 2021/1060, förordning (EU) 2021/2115, direktiv 2003/87/EG och beslut (EU) 2015/1814 (COM(2022) 230 final och COM(2022) 231 final – 2022/0164(COD)) (EUT C 486, 21.12.2022, s. 185), Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om offentliga investeringar i energiinfrastruktur som en del av lösningen på klimatfrågorna (yttrande på eget initiativ) (EUT C 486, 21.12.2022, s. 67) och Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om En strategisk vision för energiomställningen för att möjliggöra EU:s strategiska oberoende (yttrande på eget initiativ) (EUT C 75, 28.2.2023, s. 102).

1.3 Vatten är oumbärligt för livet, en gemensam resurs och en mänsklig rättighet. Detta framhålls i det första framgångsrika europeiska medborgarinitiativet om rätten till vatten, ”Right2Water”, som ledde till den översyn av dricksvattendirektivet som antogs av EU 2020, inbegripet en särskild artikel om tillgång till vatten. I detta sammanhang rekommenderar EESK att EU antar och stärker regelverket för vattenkoncessionsavtal, för att garantera tillgång till vatten- och avloppssystem till ett överkomligt pris och med tillfredsställande kvalitetsstandarder samt återställande och skydd av ekosystemen och för att säkerställa nödvändiga investeringar i infrastruktur. De undantag för vatten och avloppsvatten som fastställs i direktiv 2014/23/EU ([2]), och som uppnåtts tack vare det framgångsrika europeiska medborgarinitiativet ”Right2Water”, måste bibehållas i framtiden. I synnerhet mot bakgrund av klimatkrisen motsätter sig EESK också alla former av liberaliseringskrav inom den känsliga vatten- och avloppssektorn.

1.4 I ljuset av den försämrade fördelningen av vattenresurser påpekar EESK att ekonomin, och inte minst vattenintensiva jordbruk och industrier, bör organiseras på ett sådant sätt att man minskar vattenförbrukningen och förbättrar återanvändningen av vatten. För att åstadkomma detta behövs det också föreskrifter och rekommendationer på nationell nivå och EU-nivå som bättre reglerar vattenförbrukningen och möjliggör ett effektivare ekonomiskt stöd till vatteninfrastrukturen. EESK uppmanar EU-institutionerna att börja prioritera vattenfrågan och att utarbeta en blå EU-giv.

1.5 EESK vill se en förstärkning av principen om att förorenaren betalar, så att föroreningar hanteras vid källan i stället för att avlägsnas från avloppsvattnet med hjälp av lösningar i slutet av kedjan. Utsläppen av föroreningar i vattenförekomster och grundvatten måste varaktigt minskas för att säkerställa att dricksvattenförsörjningen, samt bortledningen och reningen av avloppsvatten, förblir ekonomiskt överkomliga tjänster. En målinriktad förbättring av avloppsvattenreningen, nära kopplad till ett system för producentansvar, såsom kommissionen föreslår i det omarbetade direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, är ett viktigt steg som vi stöder. Det är dock nödvändigt att se till att de ansvariga producentorganisationerna kontrolleras offentligt och att alla investeringar i reningsverk görs på ett oberoende sätt och utan inflytande från producentorganisationerna.

1.6 EESK vill fästa uppmärksamheten på de stora utmaningar som kommunerna står inför när det gäller utveckling och underhåll av vattenförekomster. För att kunna ta sig an dem bör samarbetet mellan kommunerna vidareutvecklas och underlättas avsevärt. EESK uppmanar därför kommissionen att bredda det rättsliga handlingsutrymmet, särskilt när det gäller lagstiftningen om offentlig upphandling.

1.7 De investeringar i vatten- och avloppsvattenhantering som krävs för att skapa en hållbar, konkurrenskraftig och rättvis ”blå omställning” måste inriktas på optimala miljömässiga och ekonomiska kostnads-nyttoförhållanden, med särskilt fokus på utsatta samhällsgrupper. Forskning och innovation samt informationskampanjer riktade till industrin, jordbruket och hushållen är också avgörande för att främja vattenbesparande näringar och beteenden.

1.8 EESK framhåller den förlust av biologisk mångfald som orsakas av klimatkrisen, och som förvärras ytterligare av åtgärder såsom återföring av alltför varmt vatten till vattendrag. Denna oönskade utveckling måste beaktas vid den framtida utformningen av vår vatteninfrastruktur för att se till att dessa problem motverkas så mycket som möjligt i stället för att främjas ytterligare. Samtidigt måste omfattande åtgärder vidtas för att 1,5-gradersmålet ska kunna uppnås senast 2050.

1.9 EESK föreslår att kommissionen inleder ett EU-omfattande offentligt samråd som, genom att EU:s vattenbehov bedöms, ska ligga till grund för framtida insatser inom ramen för ”EU:s blå giv”.

([2]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94, 28.3.2014, s. 1).

2. **Bakgrund till yttrandet**

2.1 Vatten är en livsnödvändig resurs som är väsentlig för människor och natur samt för att ekonomin och samhället ska fungera. Merparten av vattnet används inom jordbruket (70 %), följt av industrin (22 %) och hushållen (8 %). Samtidigt uppgår de årliga utgifterna för vatten och sanitet i EU till i genomsnitt 100 miljarder euro. De kommer att öka till omkring 250 miljarder euro för att EU:s regler om avloppsvattenrening och dricksvattenförsörjning ska kunna uppfyllas. ([3])

2.2 För att ha tillräckligt med vatten till förfogande i framtiden måste vi förbättra vatteninfrastrukturen och utöka lagringskapaciteten. Detta kräver en rad olika åtgärder, från uppsamling av regnvatten i cisterner, byggande av vattenmagasin och ringledningar till minskad hårdgörning av marken för att öka markens lagringskapacitet. Vid översvämning av olika typer av vattenflöden är det nödvändigt att försöka styra och lagra överskottet i kontrollerade magasin. Buffertkapacitet bör tillhandahållas med jämna mellanrum längs vattenflöden så att överskottsvatten kan rinna ut över tid och för att dämpa överskottstoppar. Det är nödvändigt med beredskap för sådana situationer genom infrastrukturinvesteringar i förväg.

2.3 Människors rätt till vatten och sanitet erkändes uttryckligen som en rättighet i sig av FN:s generalförsamling 2010 ([4]). De första stegen mot införlivandet av denna rättighet i direktiv (EU) 2020/2184 ([5]) och som ett förslag från kommissionen i samband med omarbetningen av direktiv 91/271/EEG ([6]) är mycket brådskande. Medlemsstaterna åtar sig därmed att förbättra tillgången till rent dricksvatten och sanitet till ett överkomligt pris för alla människor i EU senast 2030. Enligt uppgifter från kommissionen ([7]) saknar för närvarande omkring 10 miljoner människor i EU tillgång till sanitära inrättningar. Medlemsstaterna måste ta tillräcklig hänsyn till detta i genomförandeprocessen. Syftet med initiativet om den blå given är att ytterligare fördjupa dessa insatser.

2.4 Klimatkrisen har redan en betydande inverkan på den globala vattenförvaltningen. En effekt är stigande havsnivåer, som ökar vatteninträngningen i kustområden. Samtidigt leder den till sjunkande vattenstånd i floder och lägre grundvattennivåer i många regioner. Därigenom förvärras också livsmedelsbristen, eftersom det inte finns något alternativ till sötvatten vid odlingen av en rad livsmedel ([8]).

2.5 Klimatkrisen minskar de befintliga vattenresurserna och leder till torka, avdunstning ([9]), uppvärmning av haven och förstörelse av livsmiljöer, vilket påverkar hela ekosystemet.

2.6 Vattenförsörjningen är livsnödvändig för medborgarna och ingår i den kritiska infrastrukturen. För att transportera dricksvatten till medborgarna krävs det i regel energi för att driva vattenpumparna. Dricksvattenleverantörerna använder redan redundanta system och egna energikretslopp för att kunna fortsätta försörja människor med dricksvatten i händelse av strömavbrott.

2.7 De senaste åren har vatten- och avloppstjänster återkommunaliserats i många EU-länder. Det är framför allt negativa erfarenheter av privatiseringen av tjänster som har gjort att städer och kommuner har återfört tjänster av allmänt intresse i offentlig regi. Negativa bieffekter som ofta noterades var lägre investeringar i infrastruktur, sämre arbetsvillkor, högre

([3]) https://www.aquapublica.eu/sites/default/files/article/file/20230310_Joint%20statement_EPR%20scheme.pdf.
([4]) https://www.un.org/Depts/german/gv-64/band3/ar64292.pdf.
([5]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten (EUT L 435, 23.12.2020, s. 1).
([6]) Rådets direktiv 91/271/EEG av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (EUT L 135, 30.5.1991, s. 40).
([7]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/qanda_22_6281.
([8]) https://wires.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/wat2.1633.
([9]) Europe's next crisis: Water – POLITICO.

kostnader för konsumenterna samt kontroll- och kunskapsförluster ([10]). Genom återkommunaliseringen kan städer och kommuner återfå politisk handlingsförmåga, demokratisk kontroll och inflytande över vattenförsörjningen ([11]).

2.8 Vatten är en i hög grad politisk och social fråga som kräver en långsiktig strategi oberoende av valcykler. Den kräver stora insatser från de offentliga beslutsfattarnas sida i fråga om investeringar och drifts- och underhållskostnader. För att medborgarna fullt ut ska kunna utöva demokratisk kontroll måste man sörja för att de känner till vattnets kretslopp och dess pris.

3. **Allmänna kommentarer**

Vattnets samhällsdimension

3.1 Vatten är en livsviktig men till följd av klimatförändringarna allt knappare resurs. Vi efterlyser därför en blå EU-giv för att öka medvetenheten om denna ytterst viktiga resurs. EESK rekommenderar att man kartlägger läget för vatteninfrastrukturen och tillgången på vatten i varje medlemsstat för att få aktuell information om den befintliga vatteninfrastrukturens tillstånd och kunna identifiera akuta investeringsbehov.

3.2 EESK understryker att vatten inte är vilken handelsvara som helst utan ett arv som måste skyddas och försvaras ([12]). EESK anser att en samhällsomfattande tillgång till dricksvatten och sanitet av hög kvalitet och till överkomliga priser för hela befolkningen bör betraktas som en kollektiv nyttighet och inte bara som en handelsvara, med full respekt för artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll 26 till EU-fördraget och EUF-fördraget. I detta sammanhang rekommenderar EESK att EU antar och stärker regelverket för vattenkoncessionsavtal, för att garantera samhällsomfattande tillgång till vatten- och avloppssystem till ett överkomligt pris och med tillfredsställande kvalitetsstandarder samt återställande och skydd av ekosystemen och för att säkerställa nödvändiga investeringar i infrastruktur. De undantag för vatten och avloppsvatten som fastställs i direktiv 2014/23/EU om tilldelning av koncessioner, och som uppnåtts tack vare det framgångsrika europeiska medborgarinitiativet ”Right2Water” ([13]), måste också bibehållas i framtiden, med full respekt för artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll 26 till EU-fördraget och EUF-fördraget. Mot bakgrund av klimatkrisen motsätter sig EESK särskilt alla former av liberaliseringskrav inom den känsliga vatten- och avloppssektorn, och förespråkar i stället en förstärkning av offentliga tjänster av allmänt intresse på vattenområdet och bortom detta.

3.3 EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att tillämpa en rättighetsbaserad ansats inom all vattenpolitik och att ta itu med frågan om vattenfattigdom, och därmed även knyta an till den europeiska pelaren för sociala rättigheter. EESK föreslår att man främjar en gemensam strategi för att förstå vattenfattigdom på EU-nivå och utvecklar en heltäckande definition av vattenfattigdom, där varje medlemsstat kan utveckla sin egen kontextuella definition i linje med den europeiska definitionen. Offentliga medel bör göras tillgängliga för infrastrukturutveckling framför allt med målet att beakta resursfattiga fastighetsägare och socialt missgynnade stads- och landsbygdsområden där infrastrukturen behöver renoveras.

3.4 En rättvis omställning är inte bara en fråga om finansiering. Här ingår också målet att skapa anständigt arbete, goda arbetstillfällen och social trygghet samt att upprätthålla företagens konkurrenskraft i EU, vilket förutsätter särskilda åtgärder på alla nivåer, särskilt regional nivå.

3.5 Allt fler regioner i EU står inför en vattenbrist ([14]). Detta tydliggör behovet av att bygga upp en motståndskraftig vatteninfrastruktur, särskilt lagringskapacitet. I händelse av vattenbrist måste människors vattenförsörjning säkerställas och deras grundläggande mänskliga behov tillgodoses, och detta måste prioriteras framför vattenanvändning inom industrin,

([10]) Getzner, Köhler, Krisch, Plank (2018) – Slutrapport (lång version): ”Vergleich europäischer Systeme der Wasserversorgung und Abwasserentsorgung” [Jämförelse av europeiska vatten- och avloppssystem]. I: Informationen zur Umweltpolitik, 197. https://emedien.arbeiterkammer.at/viewer/ppnresolver?id=AC15177626.

([11]) https://www.epsu.org/search?f%5B0%5D=policies%3A56.

([12]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1), skäl 1.

([13]) https://right2water.eu/.

([14]) https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133025.

turismen och jordbruket. Det är upp till medlemsstaterna att garantera detta. Detta är nödvändigt för att förebygga konflikter om vatten, som vi redan sett exempel på i andra delar av världen. Det är därför brådskande med en blå EU-giv, även för att större uppmärksamhet ska ägnas åt tillgången på och fördelningen av vatten i framtiden samt för att forskning och innovation ska stärkas.

Vattenkvalitet och vattenrening

3.6 EESK efterlyser ett bättre genomförande av försiktighetsprincipen och principen om att förorenaren betalar, för att förbättra vattenkvaliteten och föra över kostnaderna på förorenarna snarare än konsumenterna. Grundvattnet bör vara av dricksvattenkvalitet så att man undviker dyr och energiintensiv dricksvattenrening.

3.7 Insatsvaror från jordbruks-, livsmedels- och industrisektorerna är det som främst bidrar till diffusa föroreningar från nitrater och bekämpningsmedel, vilket gör att grundvattnet ofta inte uppnår god kemisk status. Lagstiftningen på jordbruksområdet (t.ex. GJP) samt industri- och kemiområdet (t.ex. förordningen om bekämpningsmedel) måste därför utformas på sätt som gör att vattenekosystemen inte påverkas negativt.

Vattenanvändning och vattenslöseri

3.8 EESK vill fästa uppmärksamheten på de stora utmaningar som kommunerna står inför när det gäller utveckling och underhåll av vattenförekomster. För att kunna ta sig an dem bör samarbetet mellan kommunerna vidareutvecklas och underlättas avsevärt med målet att förbättra kvaliteten på vatten- och avloppstjänster samt utvecklingen och underhållet av vattenförekomster och för att säkerställa att dessa tjänster av allmänt intresse är bärkraftiga på lång sikt i landsbygdsområden. EESK uppmanar därför kommissionen att bredda det rättsliga handlingsutrymmet, särskilt när det gäller lagstiftningen om offentlig upphandling.

3.9 Kommissionen uppskattar den totala kostnaden för omarbetningen av avloppsvattendirektivet till över 3,8 miljarder euro per år. Merparten av dessa kostnader skulle behöva bäras av hushållen ([15]), och därmed leda till ännu högre kostnader för grundläggande sanitet, vilket i synnerhet skulle bli ytterst betungande för de mest ekonomiskt utsatta grupperna i samhället. EESK uppmanar därför till att kostnaderna och vinsterna ska fördelas på ett sådant sätt att de inte belastar hushållen i oproportionerlig grad.

3.10 EESK anser att vattenförlusterna till följd av läckage i vattenledningsnätet, som i vissa EU-länder uppgår till över 20 % ([16]), samt vattenslöseri inom jordbruket, industrin, byggsektorn och turismen, måste minskas avsevärt. Dessa sektorer kan bidra till lösningen genom att bedriva mer forskning och innovation om vatteneffektiva metoder och genom att bättre tillvarata befintlig kunskap (t.ex. om droppbevattning, odling av vattenbesparande grödor, förstärkning av den cirkulära ekonomin, anpassning av livsmedelsproduktionen till lokala förhållanden osv.).

3.11 Informerade medborgare hanterar vatten mer sparsamt i sina hem. EESK välkomnar därför de utökade kraven på dricksvattenleverantörer och avloppsvattenoperatörer att tillhandahålla information till hushållen i enlighet med EU-lagstiftningen.

Vattenvägsinfrastruktur

3.12 Klimatkrisen har en betydande inverkan på vattenvägstransporterna i hela världen. Framför allt lägre vattenstånd i floder, förändringar i nederbördsmönstren, det ökande antalet extrema väderhändelser och stigande havsnivåer påverkar varu- och persontransporten.

3.13 Farledernas djup minskar, och hamn- och slussinfrastrukturen måste anpassas till de nya omständigheterna. Detta innebär högre kostnader och längre väntetider för fartygen och fördröjer godstransporterna.

([15]) Fördelning enligt konsekvensbedömningen: 51 % hushåll, 22 % offentliga utgifter och 27 % industri.
([16]) https://emedien.arbeiterkammer.at/viewer/ppnresolver?id=AC15249737.

3.14 Åtgärder måste vidtas för att anpassa hamn- och slussinfrastrukturen och förbättra planeringen av sjöfartskanaler och rutter så att vattenburna transporter kan utföras på ett säkert och effektivt sätt i framtiden.

3.15 Enligt EESK:s åsikt är en utbyggnad och bättre sammanlänkning av vattenvägarna inom EU av central betydelse. Intermodaliteten bör också beaktas här, vilket framhålls i yttrande TEN/764 ([17]).

Energi

3.16 Situationen på energimarknaderna i augusti 2022 visade att det på grund av klimatkrisen inte alltid finns någon till 100 % tillförlitlig energikälla. Torkans inverkan på produktionen av vattenkraft och kärnenergi har observerats.

3.17 EESK välkomnar insatserna för att använda vattenkraft för produktion och lagring av förnybar el, men noterar att vattenbrist till följd av klimatkrisen på längre sikt hotar elproduktion och ellagring. På grund av detta sjunker produktionen, vilket också kan skada elnätet. Utbyggnaden av förnybara energikällor, framför allt solenergi och vindkraft, bör fortsatt stödjas och påskyndas för att kompensera för eventuell underproduktion i vattenkraftverken.

3.18 EESK noterar att elektrifiering av transporterna också kan öka vattenanvändningen, eftersom de elektrolyter som används vid tillverkningen av batterier kräver en betydande mängd vatten. Utbyggnaden av batterifabriker kräver därför noggrann planering.

3.19 EESK noterar att förnybara energikällor i allmänhet kräver mindre vatten än utvinning och förädling av traditionella fossila bränslen, men att det finns en förnybar energikälla som innebär en betydande vattenförbrukning, nämligen biobränsle. Bevattning och bearbetning av grödor som odlas för produktion av biobränsle kräver stora mängder vatten, som måste tillhandahållas med hjälp av vatteninfrastruktur och distributionsnät.

3.20 EESK påpekar att kärnkraftsproduktionen kräver stora mängder kylvatten. Klimatkrisen gör att temperaturen stiger samtidigt som vattendragens nivåer sjunker. I takt med att temperaturen stiger måste kärnkraftverken dra in på driften på grund av vattenbrist. Dessutom gör utsläppen av alltför varmt kylvatten att vattendragens syrehalt ökar, vilket har en negativ inverkan på vattenekologin och den biologiska mångfalden ([18]).

4. **Särskilda kommentarer**

4.1 EESK kritiserar bristen på samstämmighet mellan EU:s vattenpolitik och annan EU-politik, och uppmanar kommissionen att förbättra samstämmigheten för att undvika motstridiga strategier och målkonflikter.

4.2 EESK välkomnar kommissionens beslut i omarbetningen av dricksvattendirektivet att minimera vattenförlusterna från vattenledningsnät ([19]). Vi vill fästa uppmärksamhet på det akuta behovet av brådskande åtgärder och offentliga och privata investeringar i vatteninfrastruktur i syfte att undvika vattenförluster och för att säkerställa långsiktig motståndskraft och hållbarhet hos viktig vatteninfrastruktur. När vattenläckor sker måste de omgående åtgärdas. I sådana fall är personal med expertkunskaper och utrustning avgörande för att snabbt kunna stoppa läckorna.

4.3 När det gäller finansiering av infrastrukturprojekt har stränga finanspolitiska regler gång på gång visat sig vara det största hindret för den offentliga sektorn. Målet måste därför vara att undanta projekt som avser EU:s gröna giv, energioberoende och den digitala sektorn från all reglering som förhindrar sådana offentliga investeringar. I linje med tidigare yttranden ([20]) rekommenderar EESK därför att den ”gyllene regeln” tillämpas på offentliga investeringar.

([17]) Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet, om ändring av förordning (EU) 2021/1153 och förordning (EU) nr 913/2010 och om upphävande av förordning (EU) nr 1315/2013 (COM(2022) 384 final/2 – 2021/0420(COD)) (EUT C 75, 28.2.2023, s. 190).

([18]) https://www.dw.com/de/wie-k%C3%BChlen-hei%C3%9Fe-l%C3%A4nder-ihre-kernkraftwerke/a-49758541.

([19]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020L2184.

([20]) Se fotnot 1.

4.4 EESK stöder den föreslagna översynen av direktiv 2006/118/EG ([21]) och direktiv 2008/105/EG ([22]) samt införandet av gränsvärden för PFC och mikroplaster. I en särskild rapport från Europeiska revisionsrätten påpekas det att principen om att förorenaren betalar inte tillämpas konsekvent inom vattensektorn, trots betydande drifts- och investeringskostnader ([23]).

4.5 EESK framhåller att det behövs kvalificerad arbetskraft och, framför allt, specialister för att upprätthålla och bygga ut hållbara och motståndskraftiga vatteninfrastrukturer och distributionsnät, och att det behövs lämplig kunskapshantering, dvs. strategisk och operativ verksamhet som optimerar användningen av kunskap. Kommittén anser att nödvändiga strukturer och arbetsvillkor bör inrättas på detta område så att det inte uppstår flaskhalsar och så att det finns tillräckligt med specialiserad personal för att genomföra de nödvändiga åtgärderna.

4.6 EESK noterar att den pågående digitaliseringen av vattensektorn också ökar riskerna i samband med datasäkerhet och dataskydd. Det är viktigt att se till att de data som samlas in omfattas av högsta möjliga dataskydd. Samtidigt måste cybersäkerhet också spela en nyckelroll inom vatteninfrastrukturer och distributionsnät, med tanke på de ökande hoten från cyberattacker mot kritisk infrastruktur.

4.7 Graden av integration bland de företag som är verksamma inom produktion och distribution av dricksvatten samt hantering av avloppsvatten och vattenrening är låg eller obefintlig i många medlemsstater. EESK anser att kostnadsbesparingar och ökad effektivitet skulle kunna uppnås om styrning och förvaltning handhas av en enda offentlig organisation.

Bryssel den 13 juli 2023.

Oliver RÖPKE
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande

([21]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/118/EG av den 12 december 2006 om skydd för grundvatten mot föroreningar och försämring (EUT L 372, 27.12.2006, s. 19).

([22]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/105/EG av den 16 december 2008 om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område och ändring och senare upphävande av rådets direktiv 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG och 86/280/EEG, samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG (EUT L 348, 24.12.2008, s. 84).

([23]) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_12/SR_polluter_pays_principle_SV.pdf.